ՃԳ ՏԱՐԻ 3753 — 7 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1896 — 26 ՕԳՈՍՏՈՍ 1896 — 28 ՐԷՊԻՒ. ԷՎ.ԷԼ. 1314 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

20 ՓԱ.ՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԻՏԻ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Գալաթիա, Կ. Պոլիս

درد اداره سی غزته آلوآرك عدلطه عدليدرد

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱ.ՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան դանձական արժէք	150
» »	Վեցամեայ » »	75
» »	Եռամսեայ » »	40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան մուծք	50
» »	Վեցամսեայ »	28
Ընթիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր.	Տարեկան Օմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախք միօրինակ	Դրուշ	50

Ամբագրութեանս ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ես չեմ տպիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Հեռեւեալ տան ազգագրական միջնորդով տպուած
Schiff, Srpek & Comp. à Vienne (Autriche)

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԳԻՆԻՆԵՐԸ

Աթենքէն Լոնտրէ իր վերջին թուով տեսութիւն մը կընէ այս նիւթին վրայ, որմէ քաղուածք մը չահեկան կը համարինք։ Թուրքիա գինեգործ երկիրը մ'է որ չատ աւելի գինի կ'արտադրէր քան ինչ որ չի սպառեր։ Իր ընդհանուր արտադրութիւնը կը հասնի առնուազն մէկ միլիոն հարիւրալիտրի, որուն մէկ մասը, 150 էն 160,000 լիտր Եւրոպա կ'արտածուի։ Հազիւ տասնը հինգ տարի կայ որ սկսած է այս արտածութիւնը. անկից առաջ գրեթէ չիկար և մինչև իսկ օսմանեան մեծ նաւահանգիստներուն մէջ ֆրանսական գինիներ կը սպառէին. երբ որմզդեաճն աւերից ֆրանսական այգիները, Ֆրանսա հաստատուած վաճառականներն հարկադրուեցան օտար երկիրներէ գնել իրենց պէտք եղած գինին։ Ամենէ գինեմեծ կատարեցին ի Միջերկրական, — Մարմարայի եւրոպական ծովեզերքին վրայ, — ուր գոնն գեղեցիկ գինիներ, լաւ գոյնով և անհատն։ Ի սկզբան, 11 քանոց չափին (14 լիտրա) մէկ քառորդ ոսկի կը վճարէին, այսինքն հարիւրալիտրը 45 ֆր.ի, որուն վրայ կ'աւելնար Գեմի տուրքը, չափին 2 դրշ։ Սակայն, երբ ֆրանսական այգիները վերահաստատուեցան ու Ֆրանսա ներմուծուղ օտար գինիներուն մաքսատուրքն աւելցաւ, Թուրքիոյ գինիներուն գինը հետզհետէ սկսաւ իջնալ, այնպէս որ երկու տարի առաջ Միջերկրական չափը 2 ½ դրշի. կը վաճառուէր։ Այս տարի, թեթև բարձրացում մը կրնց, 5—6 դրշ., մինչև իսկ լաւագոյնները վաճառուեցան 7 դրշ. ի։ Միջերկրական այգիները կ'արտադրեն տարեկան 70-80,000 հարիւրալիտր գինի, կէսը կարմիր և կէսը ճերմակ։ Դէպի Կ. Պոլիս, մինչև Մարմարայի եւրոպական եզերքէն, Թաօսէրօ, Տէլկյօնէա և Լբլեպլիս, մինչև Մարմարայի ասիական եզերքէն, Թաօսէրօ, Տէլկյօնէա և Լբլեպլիս տարին 30,000 հարիւրալիտրի չափ ճերմակ գինի կ'արտադրեն. այդ երեք տեղերուն այգիներուն մէկ «չափը» կը հաշուեն 10 քիլօկրամ։

Մարմարայի ասիական եզերքին վրայ ու կղզիներուն մէկ, գինիի ընդհանուր արտադրութիւնը կը հասնի 55 էն 60,000 հարիւրալիտրի։ Թէհէտաս կղզին կարտադրէ կարմիր գինի մը որ ատին ատեն չատ հասկ ըլլալով, արտածութեան չի յարմարիր։ Տարեկան արտադրութիւնը կը հասնի 23 ական քիլօկրամներ 100,000 չափի, այսինքն աւելի քան 20,000 հարիւրալիտր։

Թուրքիոյ գինատուր այգիները կը գտնուին ի Գըրք-քիլիսէ որ (իր սահմանին մէջ գտնուած գետառափներով՝ Սկիւպ, և դէպի Ազր. Գալիճ՝ Զալուճ և Ասլան) բաւրերը տարիներու մէջ կ'արտադրէ 10 քիլօկրամներ մը երկու միլիոն չափ, այսինքն 200,000 հարիւրալիտր, որուն կէսէն աւելին կարմիր։ Ժամանակէ մը հետէ, բժիշկները ճերմակ գինին կը յանձնարարեն ու Եւրոպացին եկած խնդրանքները այդ գինիին կը վերաբերին, որ առնիօք յարգի չէր։

Գալով տեղական սպառման ու նետածման, ինչպես ըսինք՝ առնիօք տեղանի գինին Ֆրանսացին կը բերուբեր. Որմէ՛ոլուիճը, ֆրանսական գինիներուն գինը անսովոր կերպով բարձրացնելով անհնարին դարձուց անոնց ներմուծումը։ Ա՛յն ատեն, խորհեցան Թուրքիոյ մէջ պատրաստել խնամեալ և ըմպելի գինիներ. առաջին անգամ դուխերիացի մը պատրաստեց տեղանի կարմիր գինի մը որ մինչեւ այն ատեն գտնուած տեղական գինիներուն վրայ դասի բարւոքում մը կը ցուցնէր. անգլիացիներ չարունակեցին սկսուած գործը ու կը պատրաստեն տեղանի ընտիր գինիներ։ Դիտելի պարագայ մ'է որ, մինչ Թուրքիոյ գինիները ամրողջովին չեն սպառիր տեղւոյ վրայ, Ծուննստանէն պղտիկ առաքաստանաւերով գինիները կը հանեն որոնց քանը մէկ ղրշ.ի կը վաճառուի (հարիւրալիտրը 17 ֆր.ի)։

Օսմ. մաքսատան հաւուեցողութենէն կ'երեւայ որ 1892 մարտ 1էն մինչև 1893 փետրվարի 28ը Թուրքիա ներմուծուած օտար գինիներուն ընդհանուր քանակութիւնն է 2,423,686 քիլօկրամ։ 1893ին, ներմուծուած ֆրանսական գինիներուն քանակութիւնն է 5,099 հարիւրալիտր (471,154 ֆր.) և 1894ին՝ 5401 հարիւրալիտր (465,854 ֆր. արժողութեամբ)։ Շնորհանիւ սպառումն աւելցած է վերջին տարիներս։ Ֆրանսա կը ներմուծէ նաեւ զանազան տեսակ վերմութներ ու տեղանի յատուկ խնդիր գինիներ որոնց հարիւրալիտրը մինչեւ 34 ֆր. կը վաճառուի։ Գերմանիա, Իտալիա, Սպանիա, Ամերիկա և Զուիցերիա ալ կը ներմուծեն զանազան գինիներ որոնց ահռելիութիւնը մեծ թիւ մը չկազմեր։ Օտար գինիներն երբ Թուրքիա ներմուծուին՝ ըստ արժէքին 100ին 8 մաքսատուրք կը վճարեն։

ԳՐԱԴԱՏԱԿԱՆ

ՍԱՂԿԱՒԱԳ. Նոր հաւաքածոյ, աշխարհիկ լուրջ, արեան եւ ռոմանսներ։ Միշէլն ընծայեր Վերդ հրատարակութիւն Դաւեանի գործակալութեան։

Թերեւս գտնուին ոմանք, որ խորհին թէ կ'արժէ՞ Մաղկաքաղ մը գրագետականի նիւթ ընել՝ քանի որ ան հեղինակութիւն մը չէ և հետեւաբար ոչ այնքան չահագրգիռ։

Ես, կը մտածեմ ընդհակառակը, թէ, բանասիրութեանց, վէպի և նորավէպներու հատորէ մը աւելի կարեւոր է գործել այնպիսի գործերով՝ որ ուղղակի մեր դասախարակութեան խնդիրն հետ կապ ունին։ Այն ատեն գործ, որ սահմանուած է դպրոցի և ուսանողներու համար, կրկնապէս չահեկան է ու մենք պէտք է որ անոնց չուրջը գտնուինք անընդհատ, ինչպէս մոլորակ մը կը թաւալի անդադար ապեւինն չուրջը։

Եւ յետոյ, կը կարծէ՞ք որ լաւ ծաղկաքաղ մը ընելու համար, նուազ արժանիք ու նուազ կարողութիւն հարկ է որքան հեղինակութիւնմը։ Հատուածի մը արժէքը հասկնալը այնքան աւելի դժուար է, որքան հեղինակը։ Ոմովհետեւ լաւ հեղինակութիւն մը կրնայ չաճախ անգիտակից ըլլալ, բայց գեղեցիկ կտորի մը գնահատումը միշտ գիտակից է։

Այս ծաղկաքաղին մէջ ուրիշ նորութիւն մ'ալ, որ գործին չահկանութիւնը աւելի կը չեշտէ։ Դաւեան իր այս գործին մէջ հեղինակի գոյն մ'ալ դրած է, հրատարակելով Ս. Դ. ստորագրութեամբ, քանի մը ոտանաւորներ որ կատարելապէս յաջողած են։

Գոռնոլա, Օրօթ Զապէլին, Հան ա վոսկիները և տակաւին ուրիշներ, որ տըղայ հասար չինուած են չատ պարզ, չատ սիրուն։ Օրօթ Զապէլինէն իբր նմոյշ քաղենք մը։

«Փակէ՛, փակէ՛ աչքերդ անուշ — օրրանիդ մէջ քընէ մանչ մանչ.— Ինձի հով տամ վարդի թերով — հազար ապրիս հօրով մօրով։»

* * *

Բառական առաջ, այս սիւնակներուն մէջ, Աչխարհաբարի ուսուցման մասին զանակին վրայ խօսելով՝ սա տողերը կարելդեցինք. «Պէտք է, դասարանին մէջ, ուչկերտներուն ընդհանուր բնոյ միայ, մի՛չեւ Հատուածները աչակերտին ընտանի ըլլան ու հետաքրքիրութեան նիւթ ընեն։ Ուսուցման եղանակին վրայ բառական կարեւոր ծանօթութիւններ կը պարունակէ այդ էջը։

Ընտրուած կտորներուն նիւթերը այնքան պարզ են ու աչակերտին այնքան ընտանի որ դասատուն կրնայ անոնցմէ աչխերտներուն չարադրութեան նիւթ տալ. թէպետև աւելի լաւ կընէ, եթէ նիւթերու ընտրութիւնը տղաքներուն հոգու յաճախ պղտիկ, սիրուն պատմութիւններ, ատանդրութիւններ կան զոր տղաք չատ դիւրութեամբ կրնան գրի առնել։ Ալ ժամանակն է որ ձգենք «փոխարկին» «գաւուններ» «ոչուններ» նկարագրութիւնները. «Գիտութեան յառաջադիմութիւնները» և տակաւին այնքան հինցած ու պայմանադրական գործած նիւթերը։ Փոքր առ փոքր վարժեցնենք մեր տղաքը ինքնին խորհելու, զգալու և բացատրելու։

Դաւեանի այս սիրուն գործը ունի սակայն պզտիկ թերութիւններ որ աւելի ըլծներ են քան արատներ ու գրական ամբողջութեան չեմ յուսար որ վնասին։ Հաւաքածոյին մէջ կան տեղեր՝ ուր աչխարհաբարի օրէնքներուն դէմ մեղանչած է Մաղկաքաղը գիտնալով և գրեթէ սախտած, ինչպես ինք իսկ կը խոստովանի իւր «Քանի մը նկատողութիւններուն» մէջ։

«Ջ անացած ենք, բոլոր նիւթերը միօրինակ կանոնաւորութեան վերածել, համաձայն պարզ աչխարհաբարին քերականական ձեւերուն, զգուչանալով նախդիրներու և դրաբառաձեւ հոլովներու գործածութիւնէն՝ ուր որ չանգի կամ իմաստի համար տարտղնականութիւն չի կայ»։ Ընդունինք որ չանգի համար տարտղնականութիւն կինայ դրաբառաձեւ հոլովի գործածութիւնն։ (Ինչ որ տակաւին չենք կրնար ներել այդպէս) բայց իմաստի համար, երբէք։ Ինչ, Դաւեան կընդունի՞ թէ աչխարհաբարը չկրնար արտայայտել ինչ որ կըզդանք ու կը խորհինք։

Եւ յետոյ, ամբողջ գործին մէջ հազիւ քանի մը բառերու կը պատահինք որ զրաբառաձեւ հոլով ունին։ 111 րդ էջը Հովի պէս Շուշանը հատուածին առաջին տողը։

«Ի՛վ կապուտակ Շուչան Հովիկաց»

«Թարձեալ նոյն ոտանաւորին մէջ— Մէ պարզ գործ մը մէջ անծանօթ չմնար մարդկային ամենէն մեծ մտքերէն մէկուն։ Ու վիլիսովայութեան պատմութեան դասընթացքի ատեն այդ մեծ խորհողը իբր բոլոր ժողովրդոց ամենէն տգեղ։ Ոչ միայն տգեղ է։ Քանի մը պզտիկ բիծեր ալ ուրիշ տեղեր կան զոր ինքը դգացած ըլլալու է անչուչտ։

Ուրիշ դիտողութիւն մ'ալ. — երկրորդ տպագրութեան ատեն պէտք է վերցնել հատուածներէն մէկ քանիին տակ գտնուած ամէն Առածներն ու Բարոյականները, որ պատուելիական քան մը ունին իրենց մէջ. օրինակ արեւելեան չատ սիրուն ատանդութեան մը տակ, հետեւեալ Բարոյականը չատ պատ չեչտ մը ունի։

— Գինովութիւնը ամէն չարիքներու պատիւն է։

Հատուածին ընթերցումին տակ դիտողութեան տգեղութիւնը այնքան ուժգնկ կ'ըզգար, ու զրեթէ կը չոչափես որ տակի Բարոյականը, հազար անգամ կրկնուած ու հասարակ տեղեր գարձած՝ կը կտրէ ան որ ոյժը։ կը փշրէ ու փոխանակ ազդեցութիւնը աւելի ատակցնելու՝ կը նուազեցնէ։

Ու արդէն ինչ անիմաստ է բարոյական դնել հատուածներու տակ. աչակերտը թող, երէ կուզէ, հանէ ինքնին հատուածէն բարոյականը։ Եւ երէ չհանէ, աւելի աղէկ։ Բարոյական ամէն հատուած, աչխարհիս չաղ հին է թերևս ու պարզապէս ձիծաղ կը չարժէ։

* * *

Գրագատականիս վերջակէտը դնելէ առաջ քառ մ'ալ։ Այդ բիծերը զոր ցոյց տուինք՝ գործին արժանիքէն քան մը իլնելու բնոյթը չունին, կարժէ որ մեր դպրոցներուն մէջ գործածուի ան։ Դաւեթեան դանիկա նուիրած է իր հօրեղբօր տղուն, Լեւոնին, յիչատակին կը ճանչնայի գինը. սիրուն, անուչ տղայ մ'էր, կարժէր որ իր յիչատակին յարգանք մը ըլլար։ Հատուածային վերջը գետեղուած է Լեւոնին մէկ ոտանաւորը՝ որ կը յուսամ իր յիչատակին չուրջը պիտի ծաղկեցնէ ամենուս համակրանքը։

Տ. Զ.

ՄՈՒՏԻ ԴՊՐՈՑՆԵՐԸ

Մուչէն կը զրկեն մեզ օգոստոս 1 թուականով։

Աբէ—Էլէի յուլիս 10 չորեքչաբթի առաւ թուղչ մէջ «Մուչի վարժարանները» վերնագրով յօդուած մը կարդացինք, յորում Պ. յօդուածագիրը խաղային վարժարաններ գրօի հաւասար դասելով, կարգ մը քննադատութիւններ ըրած էր միայց, ընկերութեան Ներչէնեան բարձրագոյն նախակրթարանին նկատմամբ։

Նոյն, խաղային վարժարաններ «իկ անուն ունին միայն՝ մէկ մէկ տիրացու— վարժապետով ոգորվելի բաներ են» ըսած է։ կարծեմ ամէն օր՝ (Մչեցին) գիտէ ըսկ կը խոստովանի Ս. Մարբիանէի Թար. Խորհրդոյ առ իրենց կրթական հաստատութիւնն ունեցած մասնաւոր հոգածութիւնն ու զոհողութիւն։ Ուսուցչաց զոհաղուցիչ և կանոնաւոր ամսաթղթակից վճարում, դասաւանդութեանց, բացակայութեանց եւ վերջապէս գպրոցապատկան մէն մի թերութեանց տեղի չը տուող խիստ հսկողութեան ներքեւ առնուած այդ կրթական չարկէն՝ երկու ուսուցչաց բաւուր աչխատութեամբ ա՛չ նուազ արդիւնք կը քաղէ թաղեցին։ Ուստի և մի քանի տարիներէ ի վեր այդ վարժարանը բաւական կանոնաւոր և օգտակար գրութեան մ'ալ է։ ի վերայ այսր ամենայնի, Պ. քննագատը չէ ուզեր բաղդատութիւն դնել վարժարանաց ինչպէս նաեւ ուսումնասիրատ ու ընթացաւոր բառերու միջեւ։ Արդեօք իր բառարանին մէջ այդ բառերը հասիմաստ նչանակութիւն ունին։

Որպէս զի վարժարանը մնայ կանոնաւոր և օգտակար ուղղութեան մը մէջ, որպէս զի տարիներէ ի վեր իմաստ չունեցող տուրքերը իմաստակից ու արդիւնաւոր ըլլան, պահանջած է ընկերութենէն որ ուսուցչական տեղափոխութիւն ընէ, զինել տալով թէ, ուսուցիչները դասախօսած մէկցին իրենց աչակերտական տետրակներու վրայ նայելով հարց մը կը յիչեն։ Չոս երկու պարագայ կայ. նախ որ ընկերութիւնը տարուէ տարի մեծաքանակ գրուածք ղրկելով առատ գրքեր ունի վարժարանն. ալ ինչ հարկ տետրակի, ինչ որ հակառակ է զարգացական կանոնաց։ Երկրորդ իւրաքանչիւր աւարտի դասախօսն ուսուցչին իր յատուկ մեծատոն ունի աչակերտներն յառաջացնելու այս ինչի գործածութեան հետեւելով, ինչ որ կը տարմադրէ կրթական յաջողութիւն։ Հետեւաբար վարժարանին մէջ տետրակի գոյութիւն ունենալ և իրը գործիք գործածուիլը բացարձակապէս անհնին ու մեր գաղափարի մը արտայայտութիւնն է զոր կը հերքենք։

Երբ մէկ կողմանէ տետրակ գործածողը կարհամարհուի իրբև անկարող, հապա չունեցողը և տարիներէ ի վեր չը միա կ'ըն։ — Թերևս անուններն ալ մոռցած լինի։ կարծեմ տարակուսելու պէտք չըկայ, երբ գիտել տրուի, թէ յօդուածագրի ներկատառմանց ներթակայ արժանաւոր ըսատածները միշտ գիւղային գպրոցներու մէջ գործ ունենալով պատեհութիւն չէ ներկայացած այդ ճիշդերուն մասնաւոր աչխատութիւն թափելու, որով և իրենց դասատուքերն անգամ իրբև անպէտ երկար առնն մէկդի ձգուելով պատռատած, փտած ու միջատ մասամբ անհետացած են։ Ահա՛ ասէ եղեր մեր արժանաւորաց յառաջդիմութեան վիճակը, որոնք այսօր իբրև մասնագէտ և «ուխտանց» հեղինակ կ'ներկայացուին Միաց. Ընկերութեան։ Այդպէս որո՞նք են այդ արժանաւորները։ Չենք ըսեր թէ լաւերը չկան, սակայն անոնք իրենց արժանիքի համեմատ կրթական աւելի բարձր պաշտօնի մէջ են. հետեւաբար իրենց վիճակէն գոհ ըլլալով այսպիսի սին ու փծուն խնդիրներով երբեք չեն զբաղիր և ա՛չ մի ժամանակ։ ԳԻՒՄԱՂ

ԱՆԳԼԻՈՑ ԹԱԳՈՒՀԻՈՑՆ ԴԱԽԱՋԱՆԸ

Անգլիոյ Վեհ. Վիքթորիա Թագուհին գաւազան մը ունի զոր չորգայութեան աթոռն կը դործածէ, և որ պատմական կարեւորութիւն ունի։ Գաւազանը չինուած է կարմրոս Բ.ի օրով մեկուսան կաղնիի մը մէկ ճիւղէն. վրան կայ արձանիկ մը, որ Հնդկաստանի Սիրնկարանամ կառուցէն առնուած է։

=)(11)(=

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔԻ»

ՀԱՆՐԻ ԿՐԷՎԻԼ

ԳԱՂՏՆԻՔ ՄԸ

Գրեթէ իր լռեալին հանդիպած էր յանձին. Ռէյմոն ար Պօրանի, որովհետեւ յարգանքը անհիլապէս զգացած էր, մեծ ու տաք համակրութեամբ մը. միայն սերը կը պակսէր... Լսթել յուսացած էր որ ապագային պիտի դայր։

Սակայն ներքին պայքարով մը ընդունած էր այս ամուսնութիւնը, «ազատել կուտայ,» կըսէր վարանքին ար Բօլրէյ չարամտօրէն։

Հետեւ Լսթէլի միտքն ասանկ անդորնիւ գաղափար մը. գրեթէ վտանգաւոր կերպիւնար իրեն կարդալ մարդու մը հետ զոր օրին մէկը սիրեալն ապահով չէր և որուն հետեւապէս չէր կրնար կանխաս երդում տալ միայն և միայն դինքը սիրելու։

Այսպէս պատասխանած էր բացէբաց տիկին Մոնքլարի, երբ անիկա եկած էր պատանելու ու ընդունիլ։ Պատա. կինը հաւնած էր լռդհարութեան այդ փափկութեանը, բայց, ինչպէս կըլլայ նմանօրինակ պարագայի մէջ, անմիզ ու հէգ հոգիի մը այդ առարկութիւնը վանած էր։ Նոյնի կը վերաբերին, որ առնիօք յարգի չէր։

Գալով տեղական սպառման ու նետածման, ինչպես ըսինք՝ առնիօք տեղանի գինին Ֆրանսացին կը բերուբեր. Որմէ՛ոլուիճը, ֆրանսական գինիներուն գինը անսովոր կերպով բարձրացնելով անհնարին դարձուց անոնց ներմուծումը։ Ա՛յն ատեն, խորհեցան Թուրքիոյ մէջ պատրաստել խնամեալ և ըմպելի գինիներ. առաջին անգամ դուխերիացի մը պատրաստեց տեղանի կարմիր գինի մը որ մինչեւ այն ատեն գտնուած տեղական գինիներուն վրայ դասի բարւոքում մը կը ցուցնէր. անգլիացիներ չարունակեցին սկսուած գործը ու կը պատրաստեն տեղանի ընտիր գինիներ։ Դիտելի պարագայ մ'է որ, մինչ Թուրքիոյ գինիները ամրողջովին չեն սպառիր տեղւոյ վրայ, Ծուննստանէն պղտիկ առաքաստանաւերով գինիները կը հանեն որոնց քանը մէկ ղրշ.ի կը վաճառուի (հարիւրալիտրը 17 ֆր.ի)։

Օսմ. մաքսատան հաւուեցողութենէն կ'երեւայ որ 1892 մարտ 1էն մինչև 1893 փետրվարի 28ը Թուրքիա ներմուծուած օտար գինիներուն ընդհանուր քանակութիւնն է 2,423,686 քիլօկրամ։ 1893ին, ներմուծուած ֆրանսական գինիներուն քանակութիւնն է 5,099 հարիւրալիտր (471,154 ֆր.) և 1894ին՝ 5401 հարիւրալիտր (465,854 ֆր. արժողութեամբ)։ Շնորհանիւ սպառումն աւելցած է վերջին տարիներս։ Ֆրանսա կը ներմուծէ նաեւ զանազան տեսակ վերմութներ ու տեղանի յատուկ խնդիր գինիներ որոնց հարիւրալիտրը մինչեւ 34 ֆր. կը վաճառուի։ Գերմանիա, Իտալիա, Սպանիա, Ամերիկա և Զուիցերիա ալ կը ներմուծեն զանազան գինիներ որոնց ահռելիութիւնը մեծ թիւ մը չկազմեր։ Օտար գինիներն երբ Թուրքիա ներմուծուին՝ ըստ արժէքին 100ին 8 մաքսատուրք կը վճարեն։

ԳՐԱԴԱՏԱԿԱՆ

ՍԱՂԿԱՒԱԳ. Նոր հաւաքածոյ, աշխարհիկ լուրջ, արեան եւ ռոմանսներ։ Միշէլն ընծայեր Վերդ հրատարակութիւն Դաւեանի գործակալութեան։

Թերեւս գտնուին ոմանք, որ խորհին թէ կ'արժէ՞ Մաղկաքաղ մը գրագետականի նիւթ ընել՝ քանի որ ան հեղինակութիւն մը չէ և հետեւաբար ոչ այնքան չահագրգիռ։

Ես, կը մտածեմ ընդհակառակը, թէ, բանասիրութեանց, վէպի և նորավէպներու հատորէ մը աւելի կարեւոր է գործել այնպիսի գործերով՝ որ ուղղակի մեր դասախարակութեան նիւթին հետ կապ ունին։ Այն ատեն գործ, որ սահմանուած է դպրոցի և ուսանողներու համար, կրկնապէս չահեկան է ու մենք պէտք է որ անոնց չուրջը գտնուինք անընդհատ, ինչպէս մոլորակ մը կը թաւալի անդադար ապեւինն չուրջը։

Եւ յետոյ, կը կարծէ՞ք որ լաւ ծաղկաքաղ մը ընելու համար, նուազ արժանիք ու նուազ կարողութիւն հարկ է որքան հեղինակութիւնմը։ Հատուածի մը արժէքը հասկնալը այնքան աւելի դժուար է, որքան հեղինակը։ Ոմովհետեւ լաւ հեղինակութիւն մը կրնայ չաճախ անգիտակից ըլլալ, բայց գեղեցիկ կտորի մը գնահատումը միշտ գիտակից է։

Այս ծաղկաքաղին մէջ ուրիշ նորութիւն մ'ալ, որ գործին չահկանութիւնը աւելի կը չեշտէ։ Դաւեան իր այս գործին մէջ հեղինակի գոյն մ'ալ դրած է, հրատարակելով Ս. Դ. ստորագրութեամբ, քանի մը ոտանաւորներ որ կատարելապէս յաջողած են։

Գոռնոլա, Օրօթ Զապէլին, Հան ա վոսկիները և տակաւին ուրիշներ, որ տըղայ հասար չինուած են չատ պարզ, չատ սիրուն։ Օրօթ Զապէլինէն իբր նմոյշ քաղենք մը։

«Փակէ՛, փակէ՛ աչքերդ անուշ — օրրանիդ մէջ քընէ մանչ մանչ.— Ինձի հով տամ վարդի թերով — հազար ապրիս հօրով մօրով։»

* * *

Բառական առաջ, այս սիւնակներուն մէջ, Աչխարհաբարի ուսուցման մասին զանակին վրայ խօսելով՝ սա տողերը կարելդեցինք. «Պէտք է, դասարանին մէջ, ուչկերտներուն ընդհանուր բնոյ միայ, մի՛չեւ Հատուածները աչակերտին ընտանի ըլլան ու հետաքրքիրութեան նիւթ ընեն։ Ուսուցման եղանակին վրայ բառական կարեւոր ծանօթութիւններ կը պարունակէ այդ էջը։

Ընտրուած կտորներուն նիւթերը այնքան պարզ են ու աչակերտին այնքան ընտանի որ դասատուն կրնայ անոնցմէ աչխերտներուն չարադրութեան նիւթ տալ. թէպետև աւելի լաւ կընէ, եթէ նիւթերու ընտրութիւնը տղաքներուն հոգու յաճախ պղտիկ, սիրուն պատմութիւններ, ատանդրութիւններ կան զոր տղաք չատ դիւրութեամբ կրնան գրի առնել։ Ալ ժամանակն է որ ձգենք «փոխարկին» «գաւուններ» «ոչուններ» նկարագրութիւնները. «Գիտութեան յառաջադիմութիւնները» և տակաւին այնքան հինցած ու պայմանադրական գործած նիւթերը։ Փոքր առ փոքր վարժեցնենք մեր տղաքը ինքնին խորհելու, զգալու և բացատրելու։

Դաւեթեանի այս սիրուն գործը ունի սակայն պզտիկ թերութիւններ որ աւելի ըլծներ են քան արատներ ու գրական ամբողջութեան չեմ յուսար որ վնասին։ Հատուածային մէջ կան տեղեր՝ ուր աչխարհաբարի օրէնքներուն դէմ մեղանչած է Մաղկաքաղը գիտնալով և գրեթէ սախտած, ինչպես ինք իսկ կը խոստովանի իւր «Քանի մը նկատողութիւններուն» մէջ։

«Ջ անացած ենք, բոլոր նիւթերը միօրինակ կանոնաւորութեան վերածել, համաձայն պարզ աչխարհաբարին քերականական ձեւերուն, զգուչանալով նախդիրներու և դրաբառաձեւ հոլովներու գործածութիւնէն՝ ուր որ չանգի կամ իմաստի համար տարտղնականութիւն չի կայ»։ Ընդունինք որ չանգի համար տարտղնականութիւն կինայ դրաբառաձեւ հոլովի գործածութիւնն։ (Ինչ որ տակաւին չենք կրնար ներել այդպէս) բայց իմաստի համար, երբէք։ Ինչ, Դաւեթեան կընդունի՞ թէ աչխարհաբարը չկրնար արտայայտել ինչ որ կըզդանք ու կը խորհինք։

Եւ յետոյ, ամբողջ գործին մէջ հազիւ քանի մը բառերու կը պատահինք որ զրաբառաձեւ հոլով ունին։ 111 րդ էջը Հովի պէս Շուշանը հատուածին առաջին տողը։

«Ի՛վ կապուտակ Շուչան Հովիկաց»

«Թարձեալ նոյն ոտանաւորին մէջ— Մէ պարզ գործ մը մէջ անծանօթ չմնար մարդկային ամենէն մեծ մտքերէն մէկուն։ Ու վիլիսովայութեան պատմութեան դասընթացքի ատեն այդ մեծ խորհողը իբր բոլոր ժողովրդոց ամենէն տգեղ։ Ոչ միայն տգեղ է։ Քանի մը պզտիկ բիծեր ալ ուրիշ տեղեր կան զոր ինքը դգացած ըլլալու է անչուչտ։

Ուրիշ դիտողութիւն մ'ալ. — երկրորդ տպագրութեան ատեն պէտք է վերցնել հատուածներէն մէկ քանիին տակ գտնուած ամէն Առածներն ու Բարոյականները, որ պատուելիական քան մը ունին իրենց մէջ. օրինակ արեւելեան չատ սիրուն ատանդութեան մը տակ, հետեւեալ Բարոյականը չատ պատ չեչտ մը ունի։

— Գինովութիւնը ամէն չարիքներու պատիւն է։

Հատուածին ընթերցումին տակ դիտողութեան տգեղութիւնը այնքան ուժգնկ կ'ըզգար, ու զրեթէ կը չոչափես որ տակի Բարոյականը, հազար անգամ կրկնուած ու հասարակ տեղեր գարձած՝ կը կտրէ ան որ ոյժը։ կը փշրէ ու փոխանակ ազդեցութիւնը աւելի ատակցնելու՝ կը նուազեցնէ։

Ու արդէն ինչ անիմաստ է բարոյական դնել հատուածներու տակ. աչակերտը թող, երէ կուզէ, հանէ ինքնին հատուածէն բարոյականը։ Եւ երէ չհանէ, աւելի աղէկ։ Բարոյական ամէն հատուած, աչխարհիս չաղ հին է թերևս ու պարզապէս ձիծաղ կը չարժէ։

* * *

Գրագատականիս վերջակէտը դնելէ առաջ քառ մ'ալ։ Այդ բիծերը զոր ցոյց տուինք՝ գործին արժանիքէն քան մը իլնելու բնոյթը չունին, կարժէ որ մեր դպրոցներուն մէջ գործածուի ան։ Դաւեթեան դանիկա նուիրած է իր հօրեղբօր տղուն, Լեւոնին, յիչատակին կը ճանչնայի գինը. սիրուն, անուչ տղայ մ'էր, կարժէր որ իր յիչատակին յարգանք մը ըլլար։ Հատուածային վերջը գետեղուած է Լեւոնին մէկ ոտանաւորը՝ որ կը յուսամ իր յիչատակին չուրջը պիտի ծաղկեցնէ ամենուս համակրանքը։

Տ. Զ.

ՄՈՒՏԻ ԴՊՐՈՑՆԵՐԸ

Մուչէն կը զրկեն մեզ օգոստոս 1 թուականով։

Աբէ—Էլէի յուլիս 10 չորեքչաբթի առաւ թուղչ մէջ «Մուչի վարժարանները» վերնագրով յօդուած մը կարդացինք, յորում Պ. յօդուածագիրը խաղային վարժարաններ գրօի հաւասար դասելով, կարգ մը քննադատութիւններ ըրած էր միայց, ընկերութեան Ներչէնեան բարձրագոյն նախակրթարանին նկատմամբ։

Նոյն, խաղային վարժարաններ «իկ անուն ունին միայն՝ մէկ մէկ տիրացու— վարժապետով ոգորվելի բաներ են» ըսած է։ կարծեմ ամէն օր՝ (Մչեցին) գիտէ ըսկ կը խոստովանի Ս. Մարբիանէի Թար. Խորհրդոյ առ իրենց կրթական հաստատութիւնն ունեցած մասնաւոր հոգածութիւնն ու զոհողութիւն։ Ուսուցչաց զոհաղուցիչ և կանոնաւոր ամսաթղթակից վճարում, դասաւանդութեանց, բացակայութեանց եւ վերջապէս գպրոցապատկան մէն մի թերութեանց տեղի չը տուող խիստ հսկողութեան ներքեւ առնուած այդ կրթական չարկէն՝ երկու ուսուցչաց բաւուր աչխատութեամբ ա՛չ նուազ արդիւնք կը քաղէ թաղեցին։ Ուստի և մի քանի տարիներէ ի վեր այդ վարժարանը բաւական կանոնաւոր և օգտակար գրութեան մ'ալ է։ ի վերայ այսր ամենայնի, Պ. քննագատը չէ ուզեր բաղդատութիւն դնել վարժարանաց ինչպէս նաեւ ուսումնասիրատ ու ընթացաւոր բառերու միջեւ։ Արդեօք իր բառարանին մէջ այդ բառերը հասիմաստ նչանակութիւն ունին։

Որպէս զի վարժարանը մնայ կանոնաւոր և օգտակար ուղղութեան մը մէջ, որպէս զի տարիներէ ի վեր իմաստ չունեցող տուրքերը իմաստակից ու արդիւնաւոր ըլլան, պահանջած է ընկերութենէն որ ուսուցչական տեղափոխութիւն ընէ, զինել տալով թէ, ուսուցիչները դասախօսած մէկցին իրենց աչակերտական տետրակներու վրայ նայելով հարց մը կը յիչեն։ Չոս երկու պարագայ կայ. նախ որ ընկերութիւնը տարուէ տարի մեծաքանակ գրուածք ղրկելով առատ գրքեր ունի վարժարանն. ալ ինչ հարկ տետրակի, ինչ որ հակառակ է զարգացական կանոնաց։ Երկրորդ իւրաքանչիւր աւարտի դասախօսն ուսուցչին իր յատուկ մեծատոն ունի աչակերտներն յառաջացնելու այս ինչի գործածութեան հետեւելով, ինչ որ կը տարմադրէ կրթական յաջողութիւն։ Հետեւաբար վարժարանին մէջ տետրակի գոյութիւն ունենալ և իրը գործիք գործածուիլը բացարձակապէս անհնին ու մեր գաղափարի մը արտայայտութիւնն է զոր կը հերքենք։

Երբ մէկ կողմանէ տետրակ գործածողը կարհամարհուի իրբև անկարող, հապա չունեցողը և տարիներէ ի վեր չը միա կ'ըն։ — Թերևս անուններն ալ մոռցած լինի։ կարծեմ տարակուսելու պէտք չըկայ, երբ գիտել տրուի, թէ յօդուածագրի ներկատառմանց ներթակայ արժանաւոր ըսատածները միշտ գիւղային գպրոցներու մէջ գործ ունենալով պատեհութիւն չէ ներկայացած այդ ճիշդերուն մասնաւոր աչխատութիւն թափելու, որով և իրենց դասատուքերն անգամ իրբև անպէտ երկար առնն մէկդի ձգուելով պատռատած, փտած ու միջատ մասամբ անհետացած են։ Ահա՛ ասէ եղեր մեր արժանաւորաց յառաջդիմութեան վիճակը, որոնք այսօր իբրև մասնագէտ և «ուխտանց» հեղինակ կ'ներկայացուին Միաց.

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՕԳՈՍՏՈՍ 26/7 ՍԵՊՏ. 1896

Քաղաքական կացութիւն

ՁԱՐՆ հետագրից Ումպերտօ թագաւորին թէ ինչո՞ւ ևս վկայ պիտի ըլլայ Իտալիոյ գահաժառանգին և Սեւ Լեռան Լիլեա իշխանուհւոյն ամուսնութեան։ Հարմարը՞ն ներկայ պիտի ըլլայ Հռոմայ մէջ, հաւանօրէն Զարուհւոյն հետ մեկտեղ, երբ ներէ Ն. Վեհափառութեան առաջնութիւնն, որ կը պատասխանէ նոր կայսերազուն մը պարգեւել ռուս Տէրութեան։ Կ'ըսուի թէ նոյն առիթիւ Վիկէրի կայսր ևս պիտի այցելէ Ումպերտօ թագաւորին։

—Նաբոլիի իշխանին և Լիլեա իշխանուհւոյն նշանուիլը՝ քաղաքական հաշիւներէ դերծ՝ լոկ անձնական զգայման արդիւնք ըլլալով, իտալեան լրագիրները չատ մը են իշխանին ըրած ընտրութեան համար։ Իշխանն Հռոմ դարձաւ, բայց Սպա· ամուն նորէն Զեգինեէ պիտի երթայ՝ հարսնցուն առնել բերելու։ Սեւ Լեռան Նիքոլա իշխանն և գահաժառանգ Տանիլօ իշխան ի մօտոյ Հռոմ պիտի երթան՝ ամուսնութեան պատրաստութիւնները տեսնելու։ Անգիլարի կաթոլիկ արքեպիսկոպոս Միլինովիչ կաթոլիկութիւն կը սովրեցնէ Լիլեա իշխանուհւոյն՝ կրօնափոխութեան պատրաստելու համար դայն։

ԼԻԼԻՆԱ ԻՇԽԱՆՈՒՀԻՆ.— Անգլիայի մը կը գրէ.—մեծ քանիցս պատիւ ունենալ հանգիպելու Նաբոլիի իշխանին նշանածին, Զեգինեէի մէջ և այլուր։ Նշանաւոր գիծ՝ մեծ սեւ աչուքներով, կապոյտ-սեւ առատ մազերով որք կ'ոլորին իւր դէմքն և ուսերն, և գլանալի թափանցիկ մարմով մը։ Բայց իւր մեծագոյն հրապոյրն է իւր պատկառելութիւն, իւր խօսելու ձեւը։ Շատ կրկոտ բնութիւն մ'ունի, վառվռուն, զուարթ, խօսող և խնդացողը։ Շատ ալ տաղանդաւոր է։ Քաղի կը խօսի անգլիերէն, ֆրանսերէն և գերմաներէն, ընտիր առոգանութեամբ։ Դաշնակահար և ջութակահար է, նոյն իսկ արուեստագէտներու հաւնեցնելու չափ արժանիքով։ Ինչպէս արու կամ էգ ամէն Սեւ Լեռնցի, իշխանուհին ևս ճարպատ ձիավարիկ և որսորդ է։ Իւր հօր հպատակաց մէջ մեծ ժողովրդականութիւն կը վայելէ, և չատ հեղ միջնորդ կը հանդիսանայ անոնց աղերսագրերն ու գանգատները իւր հօր ներկայացնելու։ Իւր եղբօր հիւանդութեան պահուն, չորս-հինգ գիշեր յաղորդարար կը նստէր անոր մահիճին քով՝ առանց բնաւ յոգնութեան նշան ցուցնելու։»

ՀԱՊՂԱՍՏԱՆ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ.—Ագաեոսիք, Մենելիքի քարտուղարներէն մին, Փեդերսպուրգի հասաւ, հապշտ վիհատեհի կողմէ Ջարին նուէր բերելով փղոսկր, վագրի և յովազի մորթեր, փիլ մը, ականակուռ զէնքեր, ընդ որս նոյն վահանն ու սուրը զոր Մենելիք ինք գործածեր էր Ատուայի ճակատամարտին մէջ, ուր այնքան յաղթականութիւն մը տարաւ Իտալիոյ։ Ըստ Ագաեոսիքի

ԱՐԵՒԱԿԱՆ ՏՈՒՆ ՄԱՆՈՒԿ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ

Ստացած է Ընտրանի մը ամենայն տեսակ ապրանքներ՝ որոնք կը ծախուին ամենէն էժան գիներով։ Ասոնց մէջ կան նաեւ Ամերիկեան Ժամացոյցներ՝ որոնք կը ծախուին 15 Ղրուշ մինչեւ 30 Ղրուշ։ Ունի նաեւ Ոսկի Ժամացոյցներ՝ որոնք կը ծախուին 150 Ղրուշ մինչեւ 300 Ղրուշ։ Ունի նաեւ Ոսկի Մատանիներ՝ որոնք կը ծախուին 30 Ղրուշ մինչեւ 60 Ղրուշ։ Ունի նաեւ Ոսկի Ականջի Ծանրոյկներ՝ որոնք կը ծախուին 30 Ղրուշ մինչեւ 60 Ղրուշ։ Ունի նաեւ Ոսկի Ապարանջաններ՝ որոնք կը ծախուին 150 Ղրուշ մինչեւ 300 Ղրուշ։ Ունի նաեւ Ոսկի Ոսկեզօծ Շղթաներ՝ որոնք կը ծախուին 30 Ղրուշ մինչեւ 60 Ղրուշ։ Ունի նաեւ Ոսկի Ոսկեզօծ Ականջի Ծանրոյկներ՝ որոնք կը ծախուին 15 Ղրուշ մինչեւ 30 Ղրուշ։ Ունի նաեւ Ոսկի Ոսկեզօծ Մատանիներ՝ որոնք կը ծախուին 15 Ղրուշ մինչեւ 30 Ղրուշ։ Ունի նաեւ Ոսկի Ոսկեզօծ Ապարանջաններ՝ որոնք կը ծախուին 30 Ղրուշ մինչեւ 60

ՌՕՍԻԱ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

1881 Մարտ 20ի Կայս. Իրատէով արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերպուրկ
Ընկերութեան ագարանքը, Մեծ Մոսքվա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր Հրդեհ.—Կեանք.—Փոխադրութիւն.—Արկղեր

Ընկերային դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած 4,000,000 րուբլի
Երաշխաւորութեան գումար 63,000,000 ֆրք.
1894ի հասոյթք 24,500,000 »
1881էն ի վեր Ընկերութիւնը հատուցած վճարած է մօտ 90,000,000 »

Ընդհ. Գործակալ Թուքիոյ համար
ՊՕՂՈՍ ԱԻԳԵՐ
Պոլիս Ձեղալ Պէյ խան, Թիւ 22, 23

Քննիչ Ընդհ. Գործակալութեան
Ա. ՀԻՒՐՄԻՋ

Մասնաճիւղ Գալաթիա, Զէօվքէի փողոց, 14
Գրասենեակ Ս. Ժ. ՌԻՒՐԻՆ ԵԻ ԸՆԿ. 566

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԻՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՒՅԹ Անգլ. Ոսկի 1,000,000

"ՓԻՆԻՔՍ"

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՓԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի գար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրերք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով ամենահաստատուն պատասխանատուութիւն։

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութեան աչխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի կարեւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգլ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի համար։

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդգէմ հրդեհի և կայծակն՝ կաւ պատ, փայտանք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և ճշմարտութեամբ ստոյգ գործարարս, որք ունին վերջէր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

ՓԻՆԻՔՍ և ընդ. ընդհ. գործակալք կ. Պոլսոյ, Գալաթիոյ և Սեւ ծովու եզերայ Գալաթիա, Պանք Օթօմանի վարի յարկը ի Վիլիալիս խան, գետնայարկ Թիւ 1։

565

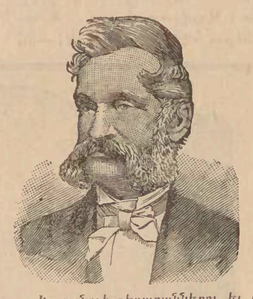

ԱՅԵՐԻ
Զէրի բէֆօրալ
ՍԱՆԶՈՒԴԱԿԱՆ
Շատուով բաւժելու համար

Հարքուխը, հազը, էնֆլիւէնցան եւ կոկորդի ցաւերը

Ամենէն սաստիկ հազը կը բաւժէ, քորքոջած թաղանթը կը կակուղցնէ եւ հանդարտ քուն մը կու տայ։ Կեղծմաշկին, կապոյտ հազի, կոկորդի ցաւերու եւ բոլոր այն Թոքային հիւանդութեանց համար, որոց ենթակայ են երեսասարդները, ամենեն ազդու դեղն է

ԱՅԵՐԻ ԶԷՐԻ ԲԷՖՕՐԱԼ

որ մեծագոյն վարձատրութեանց արժանացած է աշխարհի մեծ ցուցահանդէսներուն մէջ։

Կը գտնուի դեղաբաններու եւ դեղավաճառաց քով։ Ընդհանուր մեներանոց Տը Այէրի դեղերուն Գ. Լամ. Քարուանայի անգլիական վաճառատունը, 95 եւ 97, եիւբեր Դալորըմ, Օլվմաոյի պալահանոցին մօտ։

604

ԹԱԴՈՒՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆԻՑ

ՔԻԼԻՍԻՎ ՍԱՆԴՎԻՉ ՍԱԼՕԼԷ—ԼՄԲՐԻԱ

Մինչեւ այսօր ծանօթ հակավիրանգքարբորբոքային դեղերուն էն հզօրը։ Ապահովապէս չատ քիչ օրուան մէջ կը բժշկէ։

Զգուշանալ կեղծերէն։ կը վաճառուի ամէն դեղաբաններ և դեղավաճառանոցներ։

dépôt général:
S. Negri & Ci.
521 20—52 VENISE

ԳԼԽԱՑԱՒԵՐ
ԵԳՈՒԱՏՈՐԱՆԱՅԻՆ
GUARANA
ԿԱՐՄՈ ԵԻ ԸՆԿ.
ԴՐՈՒԱՏՈՐ Ի ՓԱՐԻԶ

Այս բուսային ու բնական փոշին մէկ ծարաիին քիչ մը չաքարաւ կամ ջուրի մէջ հալեցնելով, կը քաւէ չնչելու համար գլխացաւերը կամ ամենէն բուռն ջղացաւերը, առանց վնասակար ազդեցութեան ստամոքսին վրայ։

Կը գտնուի Վիվիէն փողոց, թիւ 8 և դեղաբանները։ A.

Ապահովագր. ընկերութիւն
ԹՐԻԷՍՏԷ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1831ԻՆ
ՀՐԴԵՀ, ԿԵԱՆՔ, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
Ընդհ. գործակալ, ԱԼՖԻՈ ՄԻՔՈՒՃԻ
Գալաթիա, Քամանտօ խան թիւ 2
548 37—150

NEVRALGIES ԳԼԽԱՑԱՒ, ՍՏԱՄՈՔԻ ԴԱՒԱՐՈՒԹԻՒ, կանանց ՋԱՆԱՏՈՒԹԻՒՆ, եւ ջղային բոլոր հիւանդութիւնք կը բուժին առ նուազն մէկ ժամու մէջ

ՏՈՒԹ. ՔՐՈՆԻԼԻ
ՀԱԿԱՑԱՂԱՑԱՒԱՅԻՆ ԴԱՂԱՑԱՏԵՐՈՎ

ուրք 3 ֆր. առաքման ծախս չկայ։ Քարիզի Դեղ. Դոպիքէ, 23, Մոնէ փողոց եւ ամէն լաւ դեղաբաններու մէջ։ Կեդրոնատեղի Մէսիքի Ընկ. կ. Պոլիս։

ՆՈՐՈՒՂԵՑՈՑ
ՄՔՍԱՃԷՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
——

Ուղղակի երթեւեկ ընդմէջ Լոնտոնի եւ Սեւ ծովու նաւահանգիստներուն (երթուղարձին հանդիպելով ի Հալը)։

Լոնտոնէ մեկնում ամեն կիրակի. Մարսիլիայէ մեկնում ամեն շաբաթ օր, իրիկուան ժամ 4ին, մէկ շաբաթ, սկսեալ ապրիլ 18էն, դէպ ի Պիրէոն, Իզմիր, Տարտանէլ, կ. Պոլիս, միւս շաբթուն, ապրիլ 25էն սկսեալ, դէպ ի Բաճաքօյ, (փոփոխակի Քալամադա) Շիրա, Սէլանիկ, Քավալա, (փոփոխակի Տէմէ-Ղազ), Տարտանէլ, կ. Պոլիս։

կ. Պոլսէ մեկնում դէպի Մարսիլիա, Հալը, Լոնտոն, ամեն հինգշաբթի, իրիկուան ժամ 4ին, մէկ շաբաթ, Տարտանէլէն, Տէմէ-Ղազէն (փոփոխակի Քավալա) Սէլանիկէն, Շիրաէն, Քալամադաէն փոփոխակի Քաճաքօյ) ապրիլ 24էն սկսեալ եւ միւս շաբթուն Տարտանէլէն, Իզմիրէն, Պիրէոնէն, ապրիլ 30էն սկսեալ։

Բաց ասոր, ամեն տասներինգ օրը, ուրբաթ իրիկուան ժամ 4ին, ապրիլ 23էն սկսեալ Սուրիոյ գծին շոգենաւը կ. Պոլիս գալով անմիջապէս պիտի մեկնի դէպի Մարսիլիա միայն Իզմիր ու Պիրէոն հանդպելով։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ

Ապրիլ 30էն սկսեալ, հինգշաբթի ամեն տասներինգ օրը կ. Պոլսէ մեկնում դէպ Իզմիր, Հռոդոս փոփոխակի Սամոս) Պէյրութ (ուր պիտի հանդիպի եաֆա, Բօռ-Սայիտ, Ալեքսանդրիա, Մարսիլիա գացող սուրհանդակին) Լարնաքա, Սուրիական ծովեզերք, Նոբէն Պէյրութ, Բօր-Սայիտ, Ալեքսանդրիա, Մարսիլիա։

ՕՏԵԱՍ-ՆՈՎՈՐՈՍԻՍԿԻ ԳԻԾ

Ուղղակի երթեւեկ կիսամեայ Լոնտոնէն, Հալէքէն, Մարսիլիայէն եկած սուրհանդակներով։ կ. Պոլսէ մեկնում կիրակի իրիկուան ժամ 4ին, ապրիլ 19էն սկսեալ։

ԱՆԱՏՕԼԻԱ-ՊԱԹՈՒՄԻ ԳԻԾ

Ուղղակի երթեւեկ տասներինգօրեայ Լոնտոնէն, Հալէքէն, Մարսիլիայէն եկած սուրհանդակներով։ կ. Պոլսէ մեկնում երկուշաբթի իրիկուան ժամը 4ին, դէպ ի Սամոն, Կիրատոն, Տրապիզոն եւ Պաթում սեպտեմբեր 15ին իրիկուան ժամ 4ին (Ը. Ե.)։

Մէթսոսի շոգենաւը ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի սեպտեմբեր 8ին (Ը. Ե.)։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի եւ արագ ուղեւորութիւն
Նաւուղէքի, ուղեւորութեան և այլ անդրկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲՂՈՒՆՂ
Մահմանէ փողոց Թ. 10
575

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻ
ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ ԶՕՐՈՒԹԻՒՆԻՉ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

ՓԻՆԱՅՈՎ ՄՍԻ ՀԻՒԹ ՖԻՈՍՖԱՏ ՏԸ ՇՕ

Ամենաղօտ կազդուրիչն զոր պարտին գործածել Ապաքինող ները, Տկարները, Կանայք, տարաբախտ Տղաներք և ամեն փափուկ անձինք։

Բազկացեալ Մխանդից և Ջրաղիէն ու Ոսկրային դրամեթանց կազմուեան և զարդացման յոյժ անհրաժեշտ նիւթերով։

ՎԻԱԼԻ Գինին ամենէն ազդու դեղերու միաւորութիւնն է, ընդդէմ Աղեան տկարութեան, Դեղնութեան, Թոքախտի, Ստամոքսի ամեն ցաւերու, փորկապութեան, Հիւծման, երկար ապաքինմանց, եւն. ի մի բան, Թուլութեան, Վատութեան, Ջղային ուժգնութեան ամեն վիճակներուն որոց շատեր չարաչար կերպիւ ենթակայ են մեր օրերս։

ԼԻՈՆ—Դեղարան Ժ. ՎԻԱԼ, Վիքթոր Հիւկօ փողոց, 14—ԼԻՈՆ 570

Գործակալ և միակ աւանդապահ ի կ. Պոլիս ՕՏԻՒՔԻ ԲԱՍԼԻԼ Գալաթիա, Մահմանէ, Թիւ 86։ փոքրաչախոյ կը վաճառուի ամեն դեղաբաններու մէջ և դեղավաճառներու քով։

ԼՒՍԿ—ՇԼՀՂ ԳՕՆԵԱ ԳԻՆ

ԵՐԹ			ԴԱՐՁ		
ԿԱՅԱՐԱՆ		Կարգ Թ. 222 Ռատ Աոտս.	ԿԱՅԱՐԱՆ		Կարգ Թ. 22 Ռատ Իրկն.
		ժ.-վ.			ժ.-վ.
Խակի-Շէկրէ	մեկն.	11—1	Գօնեա	մեկն.	9 45
Կէօրճէ քրտրք	»	11 38	Բունար-Պաչը	»	10 27
Ասպօնճը բընար	»	12 17	Մէչտան	»	11 31
Ակաճոնա	»	1—	Մէրսի-Խի	»	12 10
Զըքրըլէր	»	1 32	Գաարը-Հիսար	»	1—
Տէօներ	»	2 43	Ըլկըն	»	1 58
Իշտանխէյ	»	3 7	Զաֆրանբօլ քէօյ	»	2 25
Համամ	»	3 29	Ազաբի քէօյ	»	3 20
Ղապը կէօլ համամը	»	3 39	Ագ չէկր	»	4 2
Աֆիոն Գարա Հիսար	ժմմ.	4 3	Եասբեան	»	4 30
	մեկն.	4 28	Իսհագլու	»	5 3
Պէօյիւք Զօպանլար	»	4 58	Զայ	»	5 45
Զայ	»	5 40	Պէօյիւք Զօպանլար	»	6 23
Իսհագլու	»	6 22		ժմմ.	6 51
Եասբեան	»	6 51	Աֆիոն Գարա Հիսար	մեկն.	7 16
Ագ չէկր	»	7 22	Ղապը կէօլ համամը	»	7 42
Ազաբի քէօյ	»	8—	Համամ	»	7 51
Զաֆրանբօլ քէօյ	»	8 48	Իշհանխէյ	»	8 14
Ըլկըն	»	9 28	Տէօներ	»	8 54
Գաարը-Հիսար	»	10 22	Զըքրըլէր	»	9 36
Մէրսի-Խի	»	11 16	Ակաճոնա	»	10 21
Մէչտան	»	11 54	Ասպօնճը բընարը	»	11 3
Բունար-Պաչը	»	12 57	Կէօրճէ քրտրք	»	11 38
Գօնեա	ժմմ.	1 34	Խակի-Շէկրէ	ժմմն. իրկն.	12 14

ԿՈՒՆԱՐՏ (CUNARD)
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

Ուղեւորութիւն Նիւ-Եորքէն Լիվերբուլ և Ամերիկեան Գծեր

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնօ
Ումպրիա	7718	Գալիթիա	4581
Եդրուրիա	7718	Սամարիա	3374
Մեդիա	7391	Մարաթոն	2403
Ուրանիա	7268	Աղլաս	2393
Բաւոնիա	5587	Մարակոսա	2166
Մեֆալոնիա	5517	Թարիֆա	2246
Կալիա	4809	Բալտիրա	2144
Միթիա	4557	Թրինիատա	1899
Ալէքսօ	2143	Մորօգգօ	1855
Քէտար	1876	Քամպանիա	12950
Շէրպուրկ	1614	Լուբանիա	12930
Գազպոնիա	4845		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈՒԼԻ գործակատար
Thomas C. Joly

ՄՕՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերբուլ, Պորտսյթ, Մէյնէրսիանէթ և Սէ- Ծովէյ Գէյ- Բոսնոլ Սթէյճ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնօ
Բաուէս	3000	Թիպս	2500
Անսիա	3000	Նէրեիս	2400
Թէյպըր	3000	Օսայրիս	2250
Քհանորուս	3000	Թէրա	2250
Ֆարոս	3000	Մֆինտր	2000
Օսմանլի	3000	Կասբրնի	1500
Մարիօթիս	2500	Կիւյէն	1500

Դիմել առ ՃՕՆ ՓՕՒԼ և ԸՆԿ
Ուէիթ խան
ՃՃԵՑՄՍ ՄՍՈՆ և ԸՆԿ.
31, Ճէյմս Սթրիթ Լիվերբուլ
568

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԳ եւ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ ֆռանք 8,000,000
Պահեստի ֆոնդ 10,028,000
Տարեկան հասոյթ 23,250,000

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ Կ'ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՆ ՀՐԴԵՀՆԵՐ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիները խիստ չափաւոր սակադնօք

572 Լիազօր Ներկայացուցիչ Կ. ՊՈԼՍ

ԳԱԼԱԹԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ. Պերա. Պահէ—Գադաս, Ալանթիատիս խան. 12, 13, 14

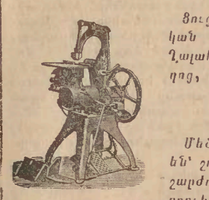

ԷՔՍԲՕՒ ՎԷՐՊԱՆՏ
ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԻՒՆ
ՄԵՔԵՆԱՑԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒ
ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆՆԵՐՈՒ
ԱՐՏԱՀՄԱՆ ՀԱՄԱՐ
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. ՊՈԼՍՈՑ ՇՐՋԱՆԱԿ

Յուզարկութիւն մեքենաներու եւ գերմանական ճարտարգործուածներ այլ նիւթերուն Գալաթիա, Բէր, էմպէ Բազար եւ Մէհրէմէ փողոց, Թիւնարէյ խան [նախկին կեդրոնատեղի Բէժիի]

Մեծ ժամերը զանազան մեքենաներու, որք են՝ շոգիշարժ մեքենայք, կազով ու լաբիւղով շարժող մեքենայք, որոց մին շարժման կը դրուի նոյն յատկութիւնն ունի։ Գազ քարիւղի լամբարը մէկ ժամուան մէջ 0.4 իրկոգրամ կը սպառէ, այսինքն ժամը 15էն 20 փարայի կը գտնուին նաեւ ճախարակներ, ծակող մեքենաներ, բերան բացող մեքենաներ, երկաթեղինգներ եւ Ամսօթարարտէ Քիճեղահատներ, Քիճեղա, որձաւոհեան, գարձուածեան, կոպարարուհեան, առաջնագործուհեան մեքենաներ, ջրի սնուներ, հերկագործական մեքենաներ, շաղան, գերմանական երկաթէ գերանիներ, ասֆալտ, խայծդանաւոր քարտոն, խոնաւոցի անօթք, կազի լամբարներ, ծեմիշի կազմածք, պիսիրլէդ, կարի մեքենայ, եւն.-եւն.

Մասնաճիւղ
ԱՓԻՆԻՔ, Սոփոկլէս փողոց, 11 [նախկին Գորառ Աֆինքի]
Կեդրոնները
Սելանիկ, Թուրհանէ Քաղ, Պիրէոն, Բլիւտոն փող.
Գործակալութիւնք
Սելանիկ Իզմիր Մերսին Հալէպ Պէյրութ Դամասկոս Բաղդատ Եաֆա
Բարքու, Զանզա, Բաքրաս, Քալամադա, Շիրաս, Վլօլօ, Ալեքսանդրիա, Գահիրէ։ 567

ՏԻՒԶԱՆԻ ԳԻՆԻՆ ՈՒ ՕՇԱՐԱԿԸ
ԼՈՒՔՈՒ-ՖՈՍՖԱՏ ՏԸ ՇՕՅՈՎ
VIN et SIROP de DUSART

Տիւզանի գինին ու օշարակն մէջ գտնուած լայթօ-ֆոսֆատ ստը չօն անունէն ազդեցիկ փրանսրդիչն է։

Ոակրաթիք տղոց ոսկրները կը չիոկէ ու կը զօրացնէ. ուժ կուտայ թոյլ և ախտային տղոց։

Ցրտ կիները այս գինին ու օշարակը խմելով չեն յոգներ ու չեն փսխեր և աւելի կարովի տպաւ կը ձնին։

Լաքթօ-ֆոսֆատը ստնտուներուն կաթը կը չատցուցնէ և տղաքը կը պաշտպանէ ընդդէմ ճաճման հիւանդութեանց։ Իր ազդեցութեամբ, ակռաները չատ կը բուսնին։ Բարիզ, Վիվիէն փողոց։ A.

ԱԶԳ

ՅԱԿՈՐ Էֆ. ՍՈՒՐԻԱՍԵԱՆ կը ծանուցանէ յարգոյ հասարակութեան թէ իր հաւեաբ խանի մէջ ունեցած գինիի Տէբօն այս անգամ փոխագրուած է կալաթա Զիւլֆարի փողոց Եուսուֆ Իզզէտտին խանի ներքեւ թիւ 2 մէրտեանցն։

Ցիչտալը արժանացած է Օսմանեան Իֆթիխարի և Զիւթակօյի ու Պուլկարիոյ առաջին արծաթի Միտալներու։ Սայն մէրտեանցին մէջ կը ծախուին իւր չինած Քարճալի տեսակ տեսակ գինիներ սեղանի. մանաւանդ հիւանդաց համար հին գինիներ, գնահատուած երեւելի բժշկաց կողմէ, տակառով, քաչով և չիշով։ Նոյնպէս բաղարջը խաղողէ եւած Մաստիքա և Քարճալի ճկպրէի Տիւզ օղի, որ փափկամաչկաց կողմէ արդէն գնահատուած են։

556 28—50

COMP. RUSSE
ED NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթեան երթեւեկութիւնը

Բշ. 26,7 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Դշ. 27,8 Ալեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 2ին յետ միջօրէի, Գիրէտնի ճամբով

Դշ. 28 9 Սուրհանդակ դէպի Քորր-Ձախոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։

Դշ. 28 9 Մեվաստարոյի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։

Եշ. 29,10 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։

Ուշ 30 11 Ալեքսանդրիոյ Մորհանդակ, հանդիպելով Սուրիոյ նաւահանգիստները երկու շաբաթը անգամ մը ժամը 4ին։

ԱԶԳ. — Օգոստոս 27 8, երեքշաբթի օրը Ե. Վոլգէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ուղեւորը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբոլի, Պէյրութ, եաֆա եւ Բոր-Սայիտ գաղղիական շոգենաւին 532

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ